

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

12 Quo tempore obligatus sis fidei actum exercere

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

cedat, nisi pro illa impetranda, Carnis resurrectionem, & vitam eternam omnes notant; quia nihil est ita repetitum; ac esse vitam. Idem est dicendum de preceptis Decalogi & Ecclesiarum, inquam, esse, qui horum ignorantia laborer. Quocirca si penitentia sufficeret mysterio Trinitatis, & Inquisitionis, & Eucharistie instruat, videtur instructus de notitia requisita Horum autem mysteriorum notitia facillime communicari potest: quis enim est ita barbarus, ut si aliquantulum cum illo labores, docens esse unum Deum in tribus personis, Patre & Filio, & Spiritu sancto, & Filium esse hominem factum, passum, mortuum, sepultum, resurrexisse, & ad iudicium venturum, datumque iustis primum, & peccatoribus supplicium, adharere qualiter in venerabili sacramento, non percipiat; Quapropter convenientissimum est neminem relinquere ignorantem. An autem obligatio sit in Confessorio instruendi penitentem de his mysteriis, antequam illum à peccato absolvat non omnes conveniunt. Bannes 2. 2. quæst. 2. art. 8. dub. 2. Petrus de Ledema 2. tom. summ. tract. 1. cap. 3. post. 7. comel. Man. 1. tom. summ. cap. 8. sine, & alij docent non esse absolvendum, sed instruendum à Confessorio, vel remittendum, ut prius dicitur. Cæterum longè probabilius existimo posse Confessorium absolute penitentem à peccatis, quin de mysteriis supradictis instruat, modò penitens habeat firmiter propositum ea addiscendi. Ratio est, quia nullibi constat esse preceptum addiscendi ea mysteria ante absolutionem, neque credendum est obligationem esse ita strictam, ut non possit aliquo tempore differri. Quod efficacius procedit, cum penitens ignorantia inculpabili vique tunc laboravit quando autem ignorantia culpabilis fuit, maiori circumspectione opus est, & examinandum est diligenter propositum addiscendi, an firmum sit quod si tale esse constitit, absolvi poterit: sic Azor lib. 8. cap. 8. quæst. 7. Sanchez lib. 2. cap. 3. num. 21. & 23. Coninch. disp. 14. dub. 1. circa finem. Ioann. Sanchez in select. disput. 9. n. 8. Secus vero dicendum est ante Baptismi susceptionem; quia sub grati culpa nemini adulto dandus est, quin prius sufficienter de mysteriis nostræ fidei tam de his quæ debet credere quam operari, instruat; quia cum ex Baptismo ad illa omnia credenda, & exequenda obligetur, non est convenientius ignorantia hanc obligationem imponi: & ita tradit Valent. 4. tom. disp. 4. quæst. 3. punct. 3. ad finem. Sotus 4. disput. 6. q. 2. art. 1. ad finem corp. Suarez id. 3. in 3. part. q. 7. art. 2. in princ. comment. Nauac. cap. 24. n. 11. Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 3. n. 24. Excipiant tamen supradicti Doctores periculum mortis, in quo dandus est baptismus petenti pro qualitate temporis instructo: ne, inquam, tanto bono priveretur, & periculum subeat salutis æternæ.

PUNCTUM XII.

Quo tempore obligatus sis fidei actum exercere:

- 1 Duplex est obligatio alia directa, alia indirecta.
- 2 Obligatio indirecta pluribus eventibus est.
- 3 Obligatio directa aliquando adesse, sed quo tempore sit non satis constat.
- 4 Tempus huius obligationis pro infidelibus est: cum fides illis sufficienter proponitur.
- 5 Probabilibus, cum rationis usum attingunt, illisque sufficienter mysteria proponuntur.
- 6 Præter supradictum tempus raro, vel nunquam est obligatio directa exercendi actum fidei.
- 7 Nullus infidelis tenetur præbere dubium cuiuslibet prædicanti.
- 8 Neque tenetur ei assensum præbere, quousque probet fidem, quæ prædicat esse evidenter credibilem.
- 9 Quilibet infidelis Naturæ, & hæreticus, cui dubium est, an sciret procedat, tenetur investigare veritatem aliquo culpa veus est.
- 10 Non omnibus infidelibus equalis propositio fidei sufficit ad credendum.
- 11 Mysteria fidei si proponantur infideli, ut magis credibilia, tamen non evidenter credibilia, tenetur eis assensum secundum Bannes & Ledesma.
- 12 Superiorem doctrinam amplectitur Sanchez pro articulo, mortis, secus extra illum.
- 13 Probabilis censio nullo tempore se obligatum esse fidem ex illa propositione amplecti.
- 14 Satis argum. oppositum.
- 15 Quæ propositio sufficit fidelibus ad credendum.
- 16 An amicitia, si ad idolum adoret, vel hæreses profertur

1 Præsupponendum est testimonem esse posse de obligatione directa, & per se exercendi actum fidei & de obligatione indirecta, & per accidens. Obligationem directam, & per se voco, quæ ex ipsamet fide oritur: obligationem indirectam, & per accidens, quæ aliunde scilicet ex alia virtute ortum habet. Exemplis declaro obligatus esse de peccatis contra, per accidens tunc obligatus fidei actum habere, quia absque illo, non

potest esse contritio, provt oportet, ut iustificacionis gratia confectatur. E contra vero interrogaris de fide coram tyranno, & rectè fides exercenda est.

2 Esse autem obligationem indirectam efficiendi actum fidei constat apud omnes. Primò in supradicto casu, cum obligaris contra de peccatis, quia non potes contritionem habere, quin credas Deum tibi posse peccata remittere: & ideo Trident. sess. 6. cap. 6. actum fidei inter dispositiones ad gratiam enumeravit. Secundo quoties obligatus es spei, & charitatis actus exercere: non enim sine actu fidei haberi possunt. Unde quia in articulo mortis secundum receptam sententiam ius actus à quolibet fidei exercendi sunt, simul etiam exercenda est fides, Tertio quoties obligatus es aliquid sacramentum recipere, quia tunc consequenter obligaris credere illius virtutem, & efficaciam: quod procedit efficacius in susceptione venerabilis Eucharistie sacramenti, nequit enim debite suscipi quin credas ibi Christum Dominum adesse præsentem, Quarto cum urget grauis aliqua tentatio aduersus castitatem, patientiam, iustitiam, cui necessum sit actu fidei resistere, iuxta illud 1. Petri 5. cui resistite fortes in fide. Quinto, si præceptum orandi habeas, quia id non videtur exerceri debite posse absque fide, quæ credas Deum posse postulata concedere. Sexto, addunt aliqui quoties ab Ecclesia mysterium aliquod celebratur, quia videtur tunc obligatus illud credere. Item quoties habes præceptum audiendi Missam, quia tunc credere debes sacrificium quod in illa offertur. Cæterum ex præcepto observandi festum, & audiendi Missam, non videris obligatus fidei actum exercere: quia absque illo potes vacare ob operibus scrupulis & Missæ sacrificio adesse, debita attentione & intentione colendi Deum. Eateo tamen finem illius præcepti esse fidei professionem; sed quia hæc fidei professio interna non est præcepta: ideo ad illam exercendam non obligaris, sic Suarez de fide. disp. 13. sect. 5. num. 23. & 5. Adverte quoties indirectè ad fidem exercendam obligaris; si eius exercitium omittas, non peccaturum aduersus fidem, sed aduersus illam virtutem, ad quam exercendam ex præcepto directo tenebaris. Vade in confessione satisfacis, si eius omissionem manifestes, sic Suarez num. 5. Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 1. num. 3. in medio, & circa finem.

3 De obligatione directa exercendi fidem maior est dubitatio pro quo tempore sit: Nam adesse aliquando hanc obligationem ex iure diuino in comperto est apud omnes eo quod sit fides cæteratum virtutum fundamentum. Unde si de aliqua virtute exercenda præceptum sit, maxime de fide debet esse. Item fide subditur nostri intellectus Deo esseque prima hominis ad Deum subiectio: ut dixit D. Thom. 2. 2. q. 16. art. 1. debet ergo reliquis præceptis hæc subiectio præmitti.

4 Tempus ergo huius obligationis communiter Doctores assignant pro infidelibus, cum illis fides sufficienter proponitur. Sic Suarez disp. 11. de fide, sect. 5. n. 6. Azor tom. 1. lib. 8. cap. 17. q. 8. Sanchez lib. 2. cap. 1. num. 3. Valent tom. 3. disp. 1. quæst. 2. punct. 5. Coninch. disp. 14. dub. 10. à num. 105. Ratio est manifesta: quia infidelis fidem tenetur admittere, cum ei sufficienter proponitur. Ergo tenetur fidem exercere. Item si infidelis fidem sibi sufficienter propositam possit absque peccato respicere, nulla illi esset obligatio se conuertendi, & consequenter neque procurandi suam salutem: quod est absurdum. Adverte tamen Sanchez illo n. 3. circa princip. hanc obligationem non esse accipiendam pro metaphylico instanti in quo fides sufficienter proposita est, sed moraliter ita ut in re tanti momenti ne nimium arbitrio prudentis deficiatur. Et confirmari potest à simili ex præcepto Baptismi quem non tenetur quis suscipere statim ac sibi suscipienter sufficienter proponitur sed potest absque peccato aliquantulum differre: neque illa dilatio censetur Baptismi contemptus. Ergo. Similiter esse potest in fidei assensu. Cæterum credo hanc obligationem esse pro instanti metaphylico, quo infidelis fides sufficienter proponitur: sic Coninch. disp. 14. dub. 10. n. 25. & seqq. & videtur esse Bannes 2. 2. quæst. 10. art. 1. dub. 3. conclus. 5. Nam si tunc respuit fidem vel de illa aliquo modo dubitat peccatum infidelitatis committit, ut de se constat. Suspendere autem assensum, & se negatiue, habere, vix fieri potest moraliter loquendo quia nulla excogitari potest ratio assensum suspendendi pro aliquo tempore, nulla de veritate credibilium sit, dubitatio, & Deus auxilium supereraturale ad efficiendum actum concedat. Neque est simile de Baptismo, cuius dilatio ex multis causis honestari potest, quæ tamen esse non possunt in actu fidei interno. Adde cum nulla adesse honesta causa differendi Baptismum, peccare infidelem differendo.

5 Tempus autem fidelibus assignatum, ut fidei actum exercereant, est cum ad usum rationis attingunt, & illis mysteria fidei ex obligatione credenda proponuntur, sic Suarez, Sanchez Azor, Valent, Coninch, supra. Ratio esse potest, quia si aliquo tempore hæc credere fidelis obligatur, maxime cum incipit ratione vii est enim summè decens, ut initium rationis à subiectione fidei incipiat. Quod optime confirmari potest ex sententia illa D. Thom. 1. 2. quæst. 89. art. 6. affirmantis puerum statim cum ad usum rationis pervenit, esse obligatum omnia sua in

DE
ASTRA
TALAY
TOM.
I.
LIB.
8.

Deum tanquam in auctorem naturae referre. Ergo etiam erit obligatus puer baptizatus omnia sua in Deum, tanquam in finem supernaturalium referre: siquidem per fidem in Baptismo susceptam ad illum finem ordinatur. Notandum tamen est eum Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 1. n. 3. & Coninch disp. 14. dub. 10. num. 213. huiusmodi pueros, & in infantia baptizatos, & inter fideles nutritos excusari aliquo tempore ab hac obligatione; quia neque illis hæc mysteria credenda, tanquam reuelata proponuntur: neque ipsi obligationem assentiendi illis ex fide diuina percipiunt.

6 Præter supradictum tempus rarè, vel nunquam est obligatio directæ exercendi actum fidei, sufficienter enim videris illius obligationi satisfacere, cum actus aliarum virtutum, scilicet charitatis, & religionis exerceas, quos debite abique fide exercere non potes, sic Suarez disp. 13. de fide. sect. 5. n. 6. Solum de tempore, quo de fide grauitè tentaris, videris obligatus fidei actum exercere, ne tentationi succumbas, iuxta illud 1. Pet. 5. *ui resistite fortis in fide.* sic Suarez supra, Sanchez lib. 2. cap. 1. num. 3. Valenz. 2. 2. disp. 1. quest. 2. punct. 5. Azor tom. 1. lib. 8. in fin. moral. cap. 7. quest. 6. Verum non temper hic modus resistendi internis tentationibus necessarius est, quia licet tentationem repellere potes, & fortè facilius, si cogitationem aliò diuertas. Coninch disput. 14. de fide, dub. 10. num. 214. imò vt tentatione cessent, & imaginatio quiescat, potest aliquando esse conuenientius, nullum actum posituum fidei in illa tentatione exercere, ne scilicet imaginatio magis turbetur, & vehementiori tentatione urgearis: quod præcipue est aduertendum pro tepulosis, qui nisi actum posituum fidei eliciant, sibi persuadent de fide dubitare, & tentationi consentire, ij enim apud resistunt, si imaginationes illas falsas contemnerent, & cogitationem, vt dixi, aliò diuertant.

Locutus sum de resistentia tentationibus fidei internis. Nam si grauitè ab aliquo tyranno de fide tentaris, credo te obligatum esse fidei actum exercere: quia hic modus resistendi debet nec statio esse externa fidei professione: at hanc firmè potest profiteri exterius, sine actu interiori, quo credamus fidem illam esse veram, non percipio. Item aliquo medio te debes munire in tam graui conspectu, ne percas. Quod ergo medium aduersus fidei impugnationem esse potest, quam ipsa fides? Est ergo in illa occasione exercenda, & ita tradit Suarez, Sanchez, Valenz. Coninch, Azor *locis allegatis.*

7 Sed inquires, quando fides reputanda, est, sufficienter tibi propofita, vt tenearis illius actum exercere? Interrogatio esse potest tam de infideli, quam de fidei, in infantia baptizato.

Et primò suppono nullum infidelem esse obligatum præbere auditum cuiuslibet prædicatori Christiano volenti de fide instruere, & à sua religione diuertere, quia solum ob eius dictum non tenetur credere esse veram religionis prædicatorem, aliis deberet credere Iudæo, & hæretico de sua falsa religione prædicare volenti. sic Bannes 1. 2. quest. 10. art. 1. dub. 3. concl. 1. Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 1. num. 4. Petrus de Ledesma. tom. summ. tract. 1. cap. 5. concl. 3. Neque obstat Principem Christianum sæpè intulisse bellum barbaris, quia prædica oram fidei pelebant. Ergo signum est obligatos esse illum audire. Non, inquam, obstat, nam, vt bene respondet Bannes supra, nulli Principi licet barbaria bellum inferre, vt quemlibet Euangelij prædicatorem audiant, quia ad audiendum Euangelium, antequam videant signa, & rationes, quibus in sua secta reddantur dubij obligati non sunt: potest tamen Princeps Christianus bellum barbaris inferre, ne prædicatorem venent, & ne alios audire volentes impediatur quia ad hæc facienda nullum ius habent.

8 Secundo suppono? quamvis infideles audiant prædicatorem veræ religionis, non tenentur statim illi assentire, quovisque ex rationibus, ex signis, ex honestate vitæ, & aliis testimoniis probat fidem, quam prædicat, esse euidenter credibilem, sic ferè omnes Doctores, Sanchez lib. 2. cap. 1. n. 4. Bannes illo dub. 3. concl. 1. Valquez 1. 2. disp. 120. cap. 5. in fin. Azor tom. 1. lib. 8. cap. 7. n. 6. Tolet. lib. 4. sum. m. cap. 1. num. 2. Salas 1. 2. rem. 1. tract. 33. disput. 8. sect. 4. num. 31. Ioan. Sanchez in select. disp. 19. n. 3. Cusiell. 1. 2. quest. 75. art. 2. dub. 3. Lorca 1. 2. tom. 2. disp. 30. Ratio est, quia quovisque prædicator probat euidenter rem esse dignam creditu, temerariè procedis, si religionem susceptam deseris; expolis enim te manifesto periculo errandi, & loco prædicatoris veri falso, & hæretico assentieris. Quapropter D. Thomas 2. 2. quest. 1. art. 4. ad 1. requirit ante fidem videre ea, quæ credenda sunt, non quidem in se, sed quoad dignam eorum credibilitatem.

9 Tertio suppono infidelem Torcam, hæreticam, cui nostra fides vt credenda proponitur, etiam si de factio non proponatur euidenter credibilis; quia satis eius intellectus nec de veritate nostræ fidei, nec de falsitate suæ sectæ conuincitur, teneri nihilominus veritatem indagare, quod si non fecerit, culpæ impatbitur; quia in re tanti momenti, quæ is est æterna salus, eo ipso, quod dubium occurrat, an securè procedat, debebat vincere, sic notauit Suarez disp. 17. sect. 1. num. 9. & Coninch. disp. 14. de fide, dub. 10. num. 213. & dub. 1. n. 2. 10. assentit omnes Turcas, Iudæos, ac hæreticos præ-

dentiores laborare iam ignorantia visibili: quia ferè nullus est, cui sufficienter ratio de sua religione dubitandi non occurreret.

Sed inquires, quam diligenter debet hic præstare ad veritatem indagandam, vt illa facta excusetur à culpa?

Respondeo satisfacere, si querat pium, & doctum virum, quia non videtur esse alia via hominibus relicta veritatem inuestigandi; si autem inuenire non possit, credo obligari Deo preces fundere, vt viam veritatis demonstret, & à peccatis abstinere, ne impedimento sint illuminationi faciendæ. sic Suarez de fide, disp. 17. sect. 1. num. 10.

10 Quarto noto non omnibus infidelibus æqualem fidei propositionem sufficere, vt fides euidenter credibilis reddatur sic ex Caietan. 2. 2. quest. 1. art. 4. *vers. dicendum;* tradit Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 1. num. 6. Ratio est clara, quia eadem rationes facilius vni intellectus, quam alterius conuincunt, his positæ.

11 Difficultas est, an si tibi infideli proponatur mysteria fidei, vt euidenter credibilia, sed vt magis credibilia, quam tuæ sectæ mysteria, tenearis relinquere tuam sectam, & fidei mysteriis assentiri? Bannes 2. 2. quest. 10. art. 1. dub. 3. concl. 3. & 4. Ledesma. tom. summ. tract. 1. cap. 5. conclus. 5. & 6. affirmant. Quia in medio necessario ad salutem securiorem viam debes amplecti, ne te periculo errandi exponas. Item, quia esto cuiuslibet licet sequi opinionem probabilem, relicta probabiliori; hoc tamen non est intelligendum de opinione probabili facti, sed iuris, vt contingit, cum à longè hominem vides, quem probabiliter existimas feram esse: licet enim æquè probabile sit hominem esse, & feram, non tamen est probabile te posse ad illum sagittam immittere, quia prior probabilis est facti, non iuris: sic in supradicto casu, est probabilior est fidem tibi propofitam esse meliorem, probabile non est te posse tuæ sectæ adherere, & fidem respuere.

12 Thomas Sanchez lib. 1. in Decalog. cap. 1. num. 6. distinguit de fidei mortis, & extra illum, & dicit superiorem sententiam Bannes veram esse in articulo mortis, secus verò extra illum. Mouetur, quia in articulo mortis debes prouidere tuæ salutis meliori, & securiori via, qua possis, quia non superest tempus tibi diligenter examinandi, neque errorem, si fortè contingat, emendandi. Extra articulum mortis non videris teneti fidei probabiliter propofitæ assentiri, quia restat tempus amplius rem examinandi.

13 Mihi autem dicendum videtur probabilis esse, nullo vnquam tempore te obligatum esse amplecti fidem propofitam intra terminos tantum probabiles; sed necessarium esse proponi, tanquam vt euidenter credibilem, vt tenearis illam amplecti. Et quidem hoc esse necessarium extra articulum mortis, docuit Sanchez supra, & videtur tenere Valq. Arag. Victor. Azor ab eo relati. Ratio est, quia fides propofita solum sub probabilitate, quod sit credibilis, non inferit te obligatum esse credere, sed solum te posse credere; quæ ad obligationem inducendam, necessarium erit, vt cognosceres fidem ita esse dignam creditu, vt nulla ratione contrariis error dignus creditu inueniatur, quia dum contrariis error dignus creditu inuenitur, non tenentur illud deserere, ergo nec fidei assentiri. Debes ergo, vt tenearis fidem amplecti, conuincere de falsitate tui erroris, & de veritate fidei amplectendæ. Et confirmo. Si infideli ex ignorantia proponeretur hæresis aliqua, vt magis probabiliter credibilis, quæ diceret teneri fidem deserere, & illi assentiri? Ergo neque etiam infidelis tenetur fidei veræ sub eadem probabilitate propofitæ assentiri.

Hæc rationes, meo iudicio, æqualiter probant de articulo mortis, ac de reliquo tempore, idè quæ nullus ex Doctores citatis, præter Sanchez hanc distinctionem fecit, sed generalitèr affirmant non teneri infidelem fidei mysteriis assentiri, quovisque de eorum credibilitate conuincatur. Et insuper probari potest, quia obligatio colendi Deum fide veræ æqualiter obligatam in vita, quam in morte. Ergo si Deus non offenditur in vita per repulsum factam ab infideli de fide sibi tantum probabiliter propofita, neque in morte offenditur, & ita docuit Ioan. Sanchez in select. disp. 19. à num. 4.

14 Neque obstat argumenta contraria. Non enim tenentur securiorem, seu probabiliorè viam sequi in necessarijs ad salutem; sufficit, si securam, & probabilem sequaris, quia etiam in illa, quæ tibi videtur probabilior, & securior, potest error coningere. Confirmatio non urget. Fateor ex probabilitate facti, non sequi sæpè probabilitatem iuris, quod scilicet probabilitas iuris, in probabilitate facti non fundatur: sicuti non fundatur in casu allegato in argumento. At quando probabilitatis iuris in probabilitate facti fundatur: tunc, inquam, ex probabilitate facti probabilitas iuris inferitur. Exemplo rem illustro. Est mihi probabile, pallium, quod possideo, esse meum: probabilis tamen iudico esse tuum, non tenor tibi relinquere, sed possum securè possidere. Sic in præfenti est probabile infideli veram religionem habere, licet probabilis sit oppositum: non videtur obligari, licet probabilis sit oppositum: non videtur obligari errore deserere. Quod verò in articulo mortis non iupponat tempus amplius rem examinandi, hoc non efficit, quod securam

secundam vitam teneat detestari, & securionem amplecti, sed solum quod pro opportunitate temporis rem diligentius examinet.

15 Haecque de infidelibus. Quid ergo de fidelibus dicendum? si inter Catholicos nutriti sint, constat ex dictis, tenent credere, cum illis mysteria fidei proponuntur taliter, quod non habeant iustam rationem dubitandi vera illis proponi: si autem inter haereticos sint nutriti, debent illis mysteria fidei ita proponi, ac si infideles essent; aliam non teneant assentiri: temere enim, & imprudenter procedent, si scilicet praedicanti assensum praebent. Quocirca ij neque haeretici sunt neque tanquam haeretici sunt puniendi, quovisque constet, & probetur illis fuisse mysteria nostrae fidei sufficienter propofita, & nihilominus repulsi: sic docent Castro de diff. haeretic. punit. cap. 8. dub. 2. Simanc. de Catholic. instr. tit. 11. n. 7. Atag 2. 2. quast. 11. art. 2. dub. vlt. Sanchez illos relectos lib. 2. in Decal. cap. 1. num. 8.

16 An vero hic infans nutritus inter infideles, vel haereticos, si post rationis adoret idola, & haereticos contra sua naturae profert, peccet contra fidem, & illam amittat? Pars affirmans videtur probanda. Nam ad amittendam fidem non requiritur cognitio illius: si enim quis iniecit illi igno- rante se baptizatum esse & voluntarie erroribus fidei contrariis assentiret, fidem amitteret; quia ille assensus vere est contra fidem, & peccaminosus. Ergo si fidelis baptizatus crederet culpabiliter fornicationem esse licitam, & idola esse adoranda, eorum haberet aduerfus fidem, & culpabilem. Ergo destruit fidem sic Bannes 2. 2. quast. 10. art. 5. vers. sed quid dicendum. Ferr. de Ledefm. 2. tom. sum. tract. 1. cap. 5. post 10. conclus. diffinit. 2. Nihilominus probabilius est talem fidem sic pec- catum non amittitur fidem, quia ignorat illum iniucibiliter, imo dato eius ignorantiam, & inaduerentiam culpabilem esse: ut non quolibet ignorantia, & inaduerentia culpabilis erodit fidem, sed requiritur pertinacia, & ita tradit Sanchez supra. Suarez cum communi sententia de fide. disp. 15. sect. 2. num. 3.

PUNCTUM XIII.

An sit praecipuum de externa fidei confessione & quando obliget.

- 1 Duplex est praecipuum de externa fidei confessione. Alterum positivum, alterum negativum.
- 2 Praecipuum negativum semper obligat.
- 3 Distinguitur duplex negatio, directa, & indirecta.
- 4 Sape nomen Christiani, clerici, religiosi, non pro fide sed pro natione, & professione usurpatur.
- 5 Praecipuum affirmativum fidei aliquando obligat.
- 6 Si es infidelis, cum tibi fides sufficienter proponitur.
- 7 Item obligat, si talis confessio est necessaria ad defensionem fidei.
- 8 Item si necessaria est, ut aliqui in fidei confessione perseverent.
- 9 Extra supradictos casus, non apparet quando obliget confessionis fidei praecipuum positivum.

1 Quia externam fidei confessionem, duplex est fidei praecipuum, ex omnium Catholicorum sententia, cum D. Thom. 2. 2. quast. 3. art. 1. alterum affirmativum, alterum negativum, negativum semper obligat ad non negandam fidem, affirmativum ad illam confitendam. Et quidem pertinet hoc actus ad fidem, constat: nam fides non solum postulat ut veritati assentiri, sed etiam talem assensum aliquando manifestare, iuxta illud Pauli 2. ad Corinth. 4. Habentes enim spiritum fidei credimus, propter quod & loquimur.

2 Difficultas est, quo tempore haec praecipua obligent? Et quidem praecipuum negativum non negandi fidem exterius, semper obligat, non solum quando cum interiori negatione contingit: tunc enim clarum est, quia est apostasia, & desertio fidei, sed etiam si solum verbis, vel signis exterius negetur, animo autem fides retineatur. Conclusio est certa de fide, ex illo Matth. 10. Qui negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, sed qui exterius fidem negat, etiam si animo retinet, vere negat Deum coram hominibus. Ergo dignus est, ut negetur a Christo coram Patre. Quod adeo verum est, ut nemini liceat talis negatio ob vllam causam, etiam ob vitandam mortem, & gravissima tormenta, quia illa negatio est interitice mala, quia est quoddam mendacium derogans di- vinitati honorem, & religioni Christianae summe incommelio- sum. Qui enim negat fidem, dicit summam & infallibilem veritatem falli, quod a mendacio derogante divinum honorem excusari non potest.

3 Dupliciter contingit haec negatio fidei. Primo directe, ut si fidem absolute negas, vel si negas aliquem eius articu- lum, vel eius consuetudinem, & necessitatem. Secundo indire- ctè, si neges te esse Christianum, Catholicum, aut Papistam,

quia virtute negas Christum, eiusque Catholicam religionem. Apostolus enim Petrus solum negavit se nosse Christum, eius- que discipulum esse: & quia in tali negatione Christum negabat, grauis peccati reus fuit. Idem est si diceres te esse Turcam, Iu- daum, Ethnicum, Lutheranum, non enim cum his actis com- pari potest Christiana religio: ac proinde qui eas sectas diceret se profiteri, consequenter dicit se a Christiana religione alienum esse: sic omnes Doctores, ut potest videri in statim referendis.

4 Verum aliquando nomen Christiani non religioni, sed nationi accommodatur: ut contingit in bello inter infideles, qui si interrogent, an sis Christianus, negare potes, cum adest aliqua grauis causa negandi, restrictione tamen in men- te retenta: quia tunc non negas fidem Christianam, siquidem de illius professione non rogaris, sed solum negas te esse talis nationis, cuius haec reputati sunt hostes, & inimici: sic docent Azot tom. 1. insti. moral. lib. 8. cap. 27. quast. 1. art. 2. Bannes 2. 2. quast. 3. art. 2. dub. 1. conclus. 4. Sanchez lib. 2. Decal. c. 4. n. 8. Coninch disp. 15. dub. 2. n. 10. Suarez disp. 15. sect. 1. num. 10. Idem est, si interrogeris, an sis clericus, religiosus, vel aliud officium, aut munus Christianae religionis feceris, scilicet audire Missam, interesse diuinis, negare potes cum restrictione mentis, quia hoc non est negare fidem, sed ne- gare aliquod munus fidei, quod absque peccato negari potest, si causa subit legitima utendi restrictione mentali. sic Suarez num. 1. Coninch num. 11. Sanchez num. 10. Azot q. 2. Adde hoc verum esse, etiam si interrogas intendendo interrogatione facta exploreare tuam fidem: non enim illi tu eam negas, ne- gando munus illius, siquidem absque illo fidem habere potes. sic Azot, & Sanchez supra.

5 De praecipuo autem affirmatiuo confessionis fidei con- stat apud omnes aliquando obligare, ex illo ad Rom. 10. Cor- de creditur ad iustitiam: ore autem confessio fit ad salutem, id est, ad salutem conferuandam, vel ad salutem aeternam obti- nendam: & tradit D. Thom. communiter receptus 2. 2. quast. 3. art. 2. Valent. disp. 1. quast. 3. p. 2. Suarez disp. 15. sect. 2. in princ. Azot lib. 8. cap. 7. in princ. Coninch disp. 15. dub. 1. num. 6. con- clus. 2. Rationem reddunt supradicti cum D. Thom. quia tunc exercitium alicuius virtutis est in praecipuo, quando grauius necessarium est ad charitatem Dei, vel proximi seruandam, est enim charitas finis legis, omnisque lex in charitate solidatur. Ergo quae necessaria fuerint ad charitatem, ex lege, & praecipuo necessaria erunt: atqui saepe confessio externa fidei ad hunc finem necessaria est. Ergo. Minorem proba: discor- dando per casus, in quibus confessio ad charitatem Dei, vel proximi conferuandam videtur necessaria: & hinc constabit, quo tempore hoc praecipuum confessionis obliget: & quo- ties honor diuinus, & bonum proximi grauius periclitatur, nisi fidem fatearis, clarum est ad charitatem Dei, vel proximi tunc confessionem fidei necessariam esse. Quando autem hoc contingat non est facile explicare.

6 Primo ergo contingit manifestationem fidei ad hono- rem Dei esse necessariam, si tibi infideli, & extra Ecclesiam posito mysteria fidei sufficienter proponantur: quia tunc ne- neris & illis assentiri, & Baptismum suscipere: & Ecclesiae vniui, quod si renuas, honorem diuinum grauius laedis. sic Coninch disp. 15. dub. 4. num. 78. Suarez de fide, disp. 14. sect. 2. num. 7. Si autem in infantia baptizatus fuissis, quia per Baptismum, qui est sacramentum fidei, iuxta Trident. sess. 6. cap. 7. non potes fidem suscepiam manifestare, debes aliqui- bus aliis signis fidem internam ostendere: debes enim osten- dere te esse Catholicum, & fidelem. Verum huius obligatio- nis tempus determinatum signari non potest, & sufficienter huic obligationi fit satis, exercendo actus praecipuos aliarum virtutum, v.g. audiendo Missam, recipiendo sacramenta, & alia opera exercendo, quae signum sunt catholice religionis: his enim signis sufficienter fides interna manifestatur. Neque videtur propter eius praeciam manifestationem, esse obliga- tionem suscipiendi aliquod speciale signum, sic Suarez illo n. 7.

7 Secundo est necessaria confessio fidei ad honorem Dei, si propter eius defectum religio Christiana falsa ab aliquibus existimari possit, aut eius author factum dixisse: ita D. Tho- mas communiter receptus 2. 2. quast. 3. art. 2. Suarez disp. 14. sect. 2. num. 7. Coninch disp. 15. dub. 5. num. 84. Valent. disp. 15. quast. 3. punct. 1. circa primum dubium.

Tertio si videas fidem irridere, & absque tuo graui incom- modo possis irridentes compefere, vel fidem laudare, tene- ris id praestare: quia tunc laudatione videtur irritio facta di- minui, & quasi compensari. Sanchez lib. 2. cap. 4. num. 5. & Coninch disp. 15. dub. 4. num. 80. Quod si timeres irridere ex tua laudatione magis irritandos fore, & in blasphemias processuros, non credo te esse obligatum, si quidem cessat finis, ob quem tua laudatio praecipitur, qui est fidei Chri- stianae excellentiam promouere. Coninch disp. 15. dub. 5. num. 9. & 110.

Quarto, si crederes ob non confitendam fidem te pusilla- nimitate opprimendam esse, & periculo negandi fidem expo- nendum; quia tunc clarum est, te esse obligatum confiteri, sic Suarez disp. 14. sect. 2. num. 5. in medio.

DE
ASTRO
CALA
TONI,
E...